

TIJDSCHRIFT

VAN HET

KONINKLIJK NEDERLANDSCH GENOOTSCHAP

VOOR

MUNT- EN PENNINGKUNDE

ONDER DE ZINSPREUK

„Concordia res parvae crescunt“

TE

AMSTERDAM

19^e Jaargang

AMSTERDAM

JOHANNES MÜLLER

1911

Gemengde Berichten.

Het nieuwe muntgebouw te Utrecht ingewijd.

De Rijksmunt was tot voor korten tijd allertreurigst gehuisvest ! In de 15e eeuw stichtte THEODORUS VAN DER AA en zijne huisvrouw LUCIA te Utrecht, tusschen Neude en Oude Gracht het St. CECILIA-klooster, als konvent voor adellijke nonnen, die leefden naar den regel van den H. FRANCISCUS. In 1644 werden burgemeesteren van Utrecht en de beheerders van gemeld klooster door de vroedschap gemachtigd om met gekommitteerden der Gedeputeerde Staten te onderzoeken of de plaatsgesteldheid van het klooster zich leende voor den bouw eener nieuwe Munt, welke toen was gevestigd aan de Kromme Nieuwe Gracht. Kortens later, in 1648, verzezen de gebouwen, die tot 1911 de Munt huisvestten, en die uit den aard der zaak, waar de geheele munttechniek zich wijzigde, na bijna 3 eeuwen niet meer voldeden aan in billijkheid te stellen eischen.

Gedurende de Republiek der Vereenigde Nederlanden had, zooals bekend, elke provincie haar eigen Munt, doch reeds sedert 1578 hadden de Staten medezeggenschap in de zaken der munt en het is niet te verwonderen, dat de Munt te Utrecht de andere in belangrijkheid overtrof, daar te dier stede het kollege van Raden en Generaalmeesteren der Munt was gevestigd, dat van generaliteitswege het toezicht op de verschillende muntinrichtingen uitoefende. LODEWIJK NAPOLEON, koning van Holland, hief bij dekreet van 17 September 1806 de munt te Utrecht, tegelijk met alle andere muntinrichtingen van het koninkrijk op ; de Koninklijke Munt zou te Amsterdam gevestigd

worden, maar daarvan kwam niets ; voor Utrecht bleef dit dekreet zonder uitwerking en ook onder keizer NAPOLEON I, tijdens de inlijving bij Frankrijk, bleef de Munt te Utrecht als een der vele keizerlijke muntinrichtingen voortbestaan, waar toen de bekende munten met haring en scheepsmast als munt- en muntmeestersteeken werden geslagen.

Ondanks herhaalde pogingen van Amsterdam om de Munt van het Koninkrijk der Nederlanden aldaar gevestigd te krijgen, bleef ze te Utrecht en ook toen tot den bouw eener nieuwe Munt was besloten faalden die pogingen.

En zoo zag Utrecht dan aan het Merwedekanaal, waar dit den Rijn snijdt een zeer uitgestrekt fraai monumentaal gebouw verrijzen, opgetrokken in hollandschen renaissance-stijl naar plannen van den rijksbouwmeester PETERS.

Ofschoon geleidelijk het muntbedrijf naar dit nieuwe gebouw werd overgebracht, had eerst Vrijdag 23 Juni 1911 de officieele opening plaats door H. M. Koningin WILHELMINA, die in de muntzaal de muntpers in beweging bracht, waarmede het eerste gouden tienguldenstuk met den nieuwen beeldenaar, modellé van J. C. WIENECKE, werd geslagen. Bij deze gelegenheid werd aan H. M. een plakket aangeboden vertoonende aan de Vz. het smelten en gieten van het edel metaal, aan de Kz. een schild met opschrift, H. M.'s bezoek memoreerende, omgeven door emblemen aan het muntbedrijf ontleend, eveneens werk van den zoo even genoemden bekwamen stempelsnijder aan 's Rijks Munt.

Muntverslag 1910.

Gedurende het jaar 1910 werden voor Nederland aangemunt voor :

f 220.000.— aan 25-centsstukken.
 „ 225.000.— aan 10-centsstukken ;

voor ned.-indische rekening voor :

f 1.000.000.— aan guldens ;
 „ 2.000.000.— aan $\frac{1}{2}$ guldens;
 „ 1.500.000.— aan $\frac{1}{4}$ guldens en
 „ 1.500.000.— aan $\frac{1}{10}$ guldens,

benevens 421.447 gouden dukaten voor den handel, te zamen 29.551.447 stuks.

In 1910 zijn een nieuwe beeldenaar voor de zilvermunten vervaardigd en verkleiningen daarvan voor den gulden, den halven gulden en de zilveren pasmunten voor Nederland. De verkleiningen voor den rijksdaalder en het 10-guldenstuk waren in bewerking. Nieuwe keerzijden werden gemaakt voor de nederlandsche zilveren munten ; voor de indische pasmunt is nieuw leggermateriaal vervaardigd of in voorbereiding. Meerdere proefstempels voor een nieuwen stuiver zijn ontworpen. Nieuwe gedenk- of prijspenningen zijn niet verschenen.

Z.

Nog iets over de Pfaffenfeindmünzen.

Mijne bijdrage „*Eene Merkwaardige Historieprent*” — zie afl. 1, blz. 21 — heeft ten minste dit nut gehad, dat het den bekenden deutschen numismaat H. HALKE er toe heeft gebracht nadere bijzonderheden omtrent de Pfaffenfeinddaalders in de bronnen zelve te gaan zoeken.

Hij wendde zich daartoe tot den heer STOLTE te Paderborn, „Ober-Postsekretär a. D. en Vorsteher des dortigen

Altertumsmuseums", die o. a. eene geschiedenis van den Dom van Paderborn heeft geschreven.

Zie hier het resultaat zijner bevindingen, door den heer HALKE in de *Berliner Münzblätter* van Juli en Augustus l.l. geplaatst :

Er is in de archieven van den Dom niet het minste bericht te vinden omtrent den roof van een groot zilveren LIBORIUS-beeld. In den Domschat bevindt zich nog heden ten dage — ik heb dit trouwens reeds medegedeeld — een klein zilveren beeld van den heilige, dat uit de XVe eeuw dateert en dus aan de plundering in 1622 is ontkomen.

Een gouden LIBORIUS-beeld heeft nooit in Paderborn bestaan. De weinige gouden munten, door CHRISTIAAN geslagen, zijn dus van ander geroofd edelmetaal vervaardigd. Volgens den heer STOLTE zou juist onze historieprent van 1622, dus uitgegeven korten tijd na de plaats gehad hebbende plundering, de aanleiding zijn geweest tot de sage van de „Westphaelsche Transformatie."

Het is echter met zekerheid te bewijzen, dat een zwaar zilveren reliekkastje, dat het gebeente van den H. LIBORIUS bevatte, in 1622 is gesmolten en dat hertog CHRISTIAAN dit metaal heeft gebruikt om er daalders van te doen slaan. Wat de overblijfselen van S. LIBORIUS zelve betreft, „hat er" (CHRISTIAAN) zoo lezen wij bij den heer HALKE, „diese in ein Tischtuch eingenäht, bis August 1622 mit sich geführt und dann dem Raugrafen PHILIPP OTTO VON SALM und dessen Gemahlin unter Beifügung einer Echtheitsbescheinigung geschenkt." Deze relieken zijn daarna in een blauw zijden pakje gedaan, gezegeld en geborgen in een tusschen 1624—'27 nieuw vervaardigden reliekschrijn. Het hiervoor benoodigde zilver was genomen uit saksische daalders ten gewichte van 130 pond. In dit kastje, een geschenk van den Landdrost WILHELM VON WESTPHAL en zijne echtgenoot, zijn ter herinnering twee saksische en twee Pfaffenfeinddaalders aangebracht, dus heel wat minder dan 16, zooals men vroeger meende.

Wat de 12 zilveren apostelbeelden aangaat, ook deze hebben nooit bestaan. Mogelijk echter hebben de 12 steenen apostelen, die de zuilen van den Dom versieren en die in 1604 zijn aangebracht, aanleiding gegeven tot de sage, die er van wordt verhaald.

Over den muntslag der Pfaffenfeinddaalders zelven heeft de heer HALKE geene nieuwe gezichtspunten geopend. Moge hem dit eenmaal gelukken!

M. D. M.

Zilverprijs te Gent.

1588. 1614.

In het boek, getiteld: *Het Godshuis van Sint-JAN & Sint-PAUWEL te Gent, bijgenaamd De Leugemeente. Oorkonden uitgegeven door mr. J. B. baron BETHUNE en A. VAN WERVEKE* (Gent, 1902) komen deze twee aantekeningen voor:

Den Xen Lawwe (M D) LXXXVIIJ betaelt ADRIAEN VAN HULTHEM over dleveren ende maecken van het upperste van den kilct van zelveve weghende dry onsen min twee ingelschen en half bedraghende in ghelde te 8 ß 4 gr. donse 24 ß gr. ende het fausoen 4 ß gr., tsamen per acquite 28 ß gr.

Betaelt GHIJSELBRECHT VAN CAMPE gaudtsmet den 24 July 1614 over het leveren van tmaecken van een selveren monstrantie weghende zeven onschen en alf ende enen ingelschen ten 9 ß 3 gr. d'onse compt 3 ℥ 9 ß 10 gr., van fautsoen 16 ß gr., voor ghelas 2 ß 6 gr. comt tsamen 4 ℥ 8 ß 4 grooten.

Uit het bovenstaande volgt:

— dat te Gent op 10 Januari 1588 een mark (Trooisch gewicht) zilver waard was 3 ℥ 6 ß 8 d groot, derhalve 1 Kilogram zilver daar en toen waard was 13 ℥ 10 ß 11 d groot;

— dat te Gent op 24 Juli 1614 een mark zilver waard was

3 ₤ 14 ß groot d'erhalve 1 Kilogram zilver daar toen waard was 15 ₤ 8½ ð groot.

— dat te Gent 1 ₤ groot waard was op 10 Januari 1588 : 73.825 gram zilver, — op 24 Juli 1614 : 66.509 gram zilver.

Uit vergelijking met prijzen elders, blijkt, dat het bovenbedoeld ₤ groot in beide gevallen was het ₤ g r o o t - V l a a m s c h.

's-Gravenhage.

AUG. SASSEN.

De Elbinger Muntoondst

*van 4 Juni 1910, beschreven door Prof. Dr. R. DOR,
Voorzitter van de oudheidkundige vereeniging te Elbing
en custos van het stedelijk museum aldaar.*

Dit opstel, verschenen in de „Mitteilungen des Copernicus-Vereins für Wissenschaft und Kunst zu Thorn, Aflev. 19, N°. 2, werd ons ter bespreking toegezonden.

De schrijver heeft het onderzoek met groote nauwkeurigheid verricht. De schat werd op eene diepte van 60 cM. gevonden in den tuin van het St. Joris-gasthuis. Het kruikje, waarin ze geborgen was, werd verbrijzeld en ging verloren. Het hospitaal-bestuur legde beslag op de vondst en stelde den vinder eene premie ter hand.

In het kruikje werden gevonden: Een goudstaafje van 6 cM., wegende 49 gram, een Triersche goudgulden van den aartsbisschop KUNO II van Falkenstein (1362—1388), een goudgulden van den Keulschen aartsbisschop FREDERIK III van Saarwerden (1370—1414), een vergulde zilverbunt van STEPHANUS DRAGUSTIN van Servië, (1272—1360), 13 Halbschoters van de Duitsche Orde in Pruisen, en 291 schillingen en twee bracteaten van dezelfde

orde. „Halbskoter” is de naam van eene naar het voorbeeld van den Duitschen groot geslagen zilvermunt van de orde der Deutsche Ridders, ze werd voor 't eerst onder den Grootmeester WINRICH VON KNIPRODE (1331—1382) geslagen. Geheele „skoters” werden niet aangemunt, wel kwarten.

De vondst bleef niet bijeen. Enkele stukken gingen in handen van particulieren over. De goudstaaf werd door een goudsmid te Elbing gekocht. De goudguldens en de Servische munt en een exemplaar der drie soorten van ordemunten werden beschreven door Prof. Dr. MENADIER te Berlijn en aangekocht door den magistraat van Elbing voor het stedelijk museum. Het onderzoek van de rest werd opgedragen aan den schrijver, met dit gevolg, dat op zijn advies ook deze stukken voor de stedelijke verzameling werden aangekocht. De beschrijving is zeer nauwkeurig geschied. Vele stempelverschillen werden ontdekt, die niet in de standaardwerken zijn aangewezen. Van alle afwijkingen is angstvallig nota genomen. Er is gelet op de plaats, waar de punt van het wapenschild het omschrift raakt, op muntmeesterteekens, schriftteekens en lettervorm. De beschrijvende lijst is eene aanvulling van het werk van VOSSBERG: „Geschichte der Preussischen Münzen und Siegel bis zu Ende der Herrschaft des Deutschen Ordens (Berlin, 1843).

De geleerde schrijver komt tot de volgende conclusie: de Rijnsche goudguldens bewijzen, dat in 't laatst der 14de of 't begin der 15de eeuw het goud uit het Westen naar Pruisen kwam. De goudstaaf duidt aan, dat men toen nog dunne goudbaren bij betalingen gebruikte. Het jaar der verberging in den grond wordt op 1407 vastgesteld.

Wij hebben eerbied voor de ernstige nauwgezetheid, waarmede de stukken dezer muntvondst zijn beschreven.

W. .

Verslag Kon. Kabinet 1910.

Het jaarverslag van het Koninklijk Kabinet van Munten, Penningen en Gesneden Steenen over het jaar 1910 werd uitgebracht door den waarnemenden Direkteur A. O. VAN KERKWIJK. Onder de aanwinsten trekken bijzonder de aandacht een zilver verguld penninkje (Pl. I N° 1) met de borstbeelden van keizer KAREL V en FERDINAND I van 1531 (v. MIERIS II blz. 345), ovalen gouden penning ter eere van GEORG, graaf VAN BASTA, keizerlijk generaalveldmaarschalk te Zevenburgen † 1607 (Pl. I N° 2), twee fraaie penningen op het beleg van Amsterdam door Prins WILLEM II (Rep. I 1156 en 1150, Pl. I N° 3 en 4) gouden penning op de inhuldiging van prins WILLEM IV, onbeschreven (Pl. I N° 6), de kruizen, gedragen door den oud-minister GOGEL, van de „Ordre Royal de Hollande” (LODEWIJK NAPOLEON) en van de „Ordre Impériale de la Réunion” (NAPOLEON I), beschreven en afgebeeld door NAHUYNS Pl. III N° 16 en Pl. XII N° 83, benevens de vierkanten afslagen van den daalder van Bommel (vg. MAILLIET Pl. XV, N° 1) en van den halven rijksdaalder van de drie steden van 1580 (*Cat. RIJNBENDE* N° 1730). Op de fraai uitgevoerde plaat komt nog voor de afbeelding van een typisch penninkje op de inwijding van het Diakonie-Weeshuis te Amsterdam in 1565 (*Cat. MEYER* Pl. I, N° 81).

Gememoreerd wordt de uitgave: *Keur van Munten en Penningen uit het Koninklijk Penningkabinet te 's-Gravenhage*, besproken op blz. 163 hiervoor.

Muntvondsten van belang kwamen niet voor, alleen werden op het Valkhof te Nijmegen looden munten(?) gevonden, waarover het volgend jaarverslag nader zal berichten.

Z.

Jaarverslag van den Secretaris over 1910.

Aan den vooravond van deze vergadering mij neerzettende, om U de fata van ons Genootschap over het afgelopen jaar mede te deelen, is het mij dubbel treurig te moede, als ik naga hoe vele en hoe verdienstelijke leden wij dit jaar verloren hebben.

En in de eerste plaats denk ik dan aan onzen voorzitter, aan de ziel van ons genootschap. Wie en wat hij voor ons geweest is, we hebben 't zooeven van onzen waarnemenden praeses gehoord, ik zou slechts in herhaling vervallen als ik 't nogmaals memoreerde.

Waar wij de Heeren Jhr. Mr. DE GREZ, HELDRING, Jhr. VAN DEN BRANDELER, Jhr. Mr. V. EIJSDE en graaf VAN LIMBURG STIRUM te herdenken hebben en schrijver dezer woorden zijn vader herdenken moet, daar meen ik, dat ons Genootschap dit jaar vele onherstelbare verliezen heeft geleden, waar ook nog de Heer Dr. STORER uit ons midden trad, door voor het lidmaatschap te bedanken.

Daar tegenover traden mejuffrouw CANTER CREMERS en mejuffrouw KOLFF, benevens de heeren BAARD en Dr. HAAG tot ons Genootschap toe en werd Mr. HYMANS onder onze gewone leden opgenomen.

De Heer SASSEN werd op de jaarlijksche algemeene vergadering op 10 Juni 1910 te Alkmaar gehouden, herkozen als bestuurslid, terwijl dit jaar een werkvergadering te Amsterdam gehouden werd.

Blijkens mededeeling van den penningmeester sloot de rekening met een saldo van / 441.15½.

Dank zij de volharding en de ijver van de commissie van

redactie, welke commissie als 't vorige jaar bleef samengesteld, is ook de 18de jaargang van ons Tijdschrift hare oudere zusteren waardig. Evenals andere jaren werd het Tijdschrift door Hare Majesteit de Koningin, Zijne Koninklijke Hoogheid den Prins en Hare Majesteit de Koningin-Moeder welwillend aanvaard.

Wij overgebleven leden van het Genootschap, wij kunnen niet beter in den geest van onzen verscheiden voorzitter handelen, dan gedachtig aan het oude „serrer les rangs” te trachten den bloei van ons Genootschap te doen toenemen, door er trouwe leden van te zijn en dat te toonen door onze vergaderingen niet te verzuimen en door te trachten de liefde voor ons Genootschap op nog ruimer veld uit te breiden dan dit thans reeds het geval is, opdat wij ook op financieel gebied geen zorgen voor ons Genootschap behoeven te hebben.

De Secretaris,

SNOECK.

Aanwinsten numismatische verzameling.

1910. Penningplaat Salomé. Door G. DEVREESE. Brons,
94 × 97 m.M.
1911. Penningplaat LEOPOLD, hertog van Brabant. Door
F. VERMEYLEN. Brons, 63 × 43 m.M.
1911. Ter eere van ERN. BABELON. Door G. DEVREESE.
Brons, 65 m.M.
Lid Ned. Belg. Vereen.

MUNTEN.

- Koninkrijk Pruisen.
FRIEDRICH WILHELM IV. 1840—1861.
1860. Thaler.
Koninkrijk Hannover.
GEORG V. 1851—'66
1858. Halve groschen.
Zwitserland.
1898. Halve franc.
Koninkrijk België.
LEOPOLD I. 1831—'65.
1861. Tien centimes.
1863. Tien centimes.
1863. Vijf centimes.
LEOPOLD II. 1865—1909.
1866. Vijftig centimes.
1895. Vijf centimes.
1904. Vijf centimes.
1906. Vijf centimes.
ALBERT 1909.
1911. Twee centimes.
Koninkrijk Zweden en Noorwegen.
KAREL XV. 1859—'72.

1870. Öre.
Koninkrijk Groot-Brittannië en Ierland.
VICTORIA. 1835—1901.
1860. Farthing.
Keizerrijk Rusland.
NICOLAAS II. 1894.
1896. Kopek. St. Petersburg.
Koninkrijk Italië.
VICTOR EMANUEL. 1861—'78.
1861. Vijf centesimi van Milaan.
1862. Twee centesimi van Napels.
1863. Halve lira van Milaan.
1867. Vijftig centesimi van Napels.
1867. Tien centesimi van Turijn.
Kerkelijke Staat.
PIUS IX. 1846—'78.
1867. Soldo.
1867. Halve soldo.
Eng. O.-I. Comp.
WILLIAM IV. 1830—'37.
1835. Roepie.
1835. Halve anna.
VICTORIA 1837—1901.
1840. Roepie. VICTORIA zonder kroon.
1840. Halve roepie. " " "
1840. Kwart roepie " " "
1841. Twee annas. " " "
1845. Halve cent.
1862. Halve anna.
Ceylon.
1893. Vijf en twintig cents.
1893. Tien cents.
1894. Tien cents.
Straits Settlements.
1889. Tien cents.

1895. Twintig cents.
Hongkong.
1893. Vijftig cents.
Indo-Chine.
1879. Twintig cents.
1885. Twintig cents.
1888. Tien cents.
Vereenigde Staten.
1889. Dime.
Republiek Mexico.
1891. Peso.
Geschenk H. G. DU CROCG.
-

Aanwinsten Bibliotheek.

Corpus Nummorum Italicorum I. Casa Savoia. Geb. 4°.

Geschenk Z. M. VICTOR EMANUEL III, Koning van Italië, door tusschenkomst van het Ministerie van Buitenlandsche Zaken.

Notulen van de algemeene en directie-vergaderingen van het Bat. Gen. voor K. en W. Deel XLVII, Afl. 4, Deel XLVIII, Afl. 1, 2.

De Balade „Njai Soemoer bandoeng”, door C. M. PLEYTE.

De lotgevallen van TJOENG WANARA, naderhand vorst van Pakoean Padjadjaran, door C. M. PLEYTE.

De legende van den Loetoeng Kasaroeng. Een gewijde sage uit Tji-rebon, door C. M. PLEYTE.

Rapporten van de Commissie in Ned.-Indië voor oudheidkundig onderzoek op Java en Madoera. Uitgegeven door het Bat. Gen. van K. en W.

Etnographica in het Bataviaasch Genootsch., Pl. I-XII, met tekst.

Geschenk van het Genootschap.

Verslag der commissie ter verzekering eener goede bewaring van Gedenkstukken van Geschiedenis en Kunst over het jaar 1909.

Geschenk Commissie.

Verslag Edam's Museum over 1909.

Geschenk Commissie van Beheer.

Verslag Museum van Oudheden (Oudheidkamer) te Middelburg. 4e Druk.

Geschenk W. O. SWAVING, Archivaris van Middelburg.

Katalog Bibliotheek der Numismatischen Gesellschaft. Wien, 1910.

Geschenk Num. Gesellsch.

Numismatisches Literatur-Blatt. N°. 177—183.

Geschenk M. BAHRFELDT.

American Journal of Numismatics.

Geschenk Dr. H. STORER.

Les déformations successives des types sur les statères d'or atréates (Extr).

Les monnaies de Férina au cabinet royal des médailles de Bruxelles. (Extr.)

Geschenk Vte B. DE JONGHE.

Proces-verbaux et mémoires. Congrès international de numismatique et d'art de la médaille contemporaine tenu à Bruxelles.

Geschenk Congres.

Correspondance numismatique et archéologique de F. S. DE BALLY DE MONTCARRA. (1691—1767). Extr.

Geschenk EUG. DEMOLE.

Over de noodmunten van Zierikzee geslagen van 1574—1576 en over de inwisseling dezer stukken door de Staten van Zeeland in 1595. Overdr.

Een merkwaardige historieprent. Overdr.

Les jctons de la Seigneurie des Etats de Walcheren. Overdr.

Geschenk Mej. M. G. A. DE MAN.

Verhaal van het ontstaan van den gedenkpenning op de vrijverklaring van Amerika. Overdr.

Geschenk S. WIGERSMA HZN.

Keur van Munten en Penningen uit het Koninklijk Kabinet van Munten, Penningen en Gesneden Steenen, uitgekozen en beschreven door Dr. H. J. DE DOMPIERRE DE CHAUFÉPIÉ en A. O. VAN KERKWIJK.

Geschenk Min. van B. Z.

Door ruiling met ons Tijdschrift.

Bulletin van den Oudheidkundigen Bond. Jrg. III N°. 3—6. Jrg. IV, N°. 1—2.

Tijdschrift Bat. Gen. van Kunsten en Wetenschappen.
Deel LII. Afl. 1—6.

Verhandelingen idem.

Revue belge de numismatique. 1910. 3—4. 1911 1.—2.

Revue suisse de numismatique. T. XVI. 2—3. T. XVII. 1.

Monatsblatt Numism. Gesellsch. Wien. 18—29.

Mitteilungen der Oesterr. Gesellsch. für Münz- u. Medail-
lenkunde. Bd. VI. 5—12. Bd. VII 1—4.

Numismatisches Zeitschrift. Bd. 3.

Mitteilungen der Bayerischen Numismatischen Gesell-
schaft. XXVIII. Jrg.

Berliner Münzblätter. 1911: N°. 109—114.

Finnische Altertumsgesellschaft. Helsingfors 1910.
Th. XII.

SPINK and S. Monthly Numism. Circ. 1910 Juli—Dec.
1911 Jan.-Juni.

Verkoop en prijs-catalogi : R. BAL, A. E. CAHN, BRÜDER,
EGGER. CARL GEBERT, OTTO HELBING, Dr. J. HIRSCH,
NIC. MAJER.

LEDENLIJST

(SEPTEMBER 1911)

Achter de namen der leden is vermeld welk gedeelte van de munt- en penningkunde door hen beoefend wordt.

EERE-LEDEN.

- Dagteekening der benoeming.
- Z. M. VICTOR EMANUEL III, Koning van Italië. 16 Juni 1901.
Vicomte B. DE JONGHE, Président de la Société royale de Numismatique de Belgique, rue du Trône 60, Ixelles. 17 Juni 1894.
(België, Nederlandsche provinciën Limburg en Noord-Brabant, verder Gallische, Merovingische, Karolingische en oud-Grieksche M.) 1)

GEWONE LEDEN

- * C. H. F. A. CORBELIJN BATAERD, Notenboomstraat 83, Groenloo.
* ADRIAAN BOM, Heerengracht 542, Amsterdam.
C. W. BRUINVIS, Voorzitter der Commissie voor 't Stedelijk Museum, Oudegracht 184, Alkmaar. 12 Juni 1892.
(Stad Alkmaar en Alkmaarders, M., G., noodmunten, loodjes, draagteekens).
J. GERADTS, Burgemeester, Kasteel Aerwinkel, Posterholt (L.) —
(Nederlandsche prov. Limburg, M., G., gouden Rom. M.)
Mejuffrouw MARIE G. A. DE MAN, Conservatrice van 't Munt- en Penningkabinet van 't Zeeuwsch Gen. der Wetenschappen, St. Pieterstraat 39, Middelburg. —
(Graafschappen Holland en Vlaanderen M. — Prov. Zeeland, M., G., noodmunten, loodjes, draagteekens, muntvondsten — Nederland, loodjes.)

1) De afkortingen beteekenen: M. = munten, G. = gedenkpenningen, * = lid-oprichter.

- Jhr. C. H. C. A. VAN SYPESTEYN, Parkstraat 87, 's-Gravenhage. 12 Juni 1892.
(Steden 's-Gravenhage en Haarlem, G., penningen en penningplaten uit 't oogpunt van kunst).
- Jhr. Mr. J. A. FEITH, Rijks-Archivaris, Martiniplein 181, Groningen. 18 Juni 1893.
(Nederland, in 't bijzonder provincie en stad Groningen M., G.)
- H. G. DU CROOQ, Leidschegracht 11, Amsterdam. 17 Juni 1894.
(Nederland en Koloniën, België tot 1830, G.)
- W. K. F. ZWIERZINA, Ontvanger der Registratie en Domeinen, Leiden, Groenhovenstraat 8. 16 Juni 1895.
(Nederland. G. en draagteekens, in 't bijzonder die geslagen na 1863).
- AUG. SASSEN, Oud-Notaris, Alexanderstraat 17. 's-Gravenhage. 16 Juni 1897.
(Nederland, muntwaarde in de middeleeuwen; muntgewichtjes).
- Jhr. Mr. M. W. SNOECK, Subst.-Officier v. Justitie, Vleeschstraat D 15a, Tiel. —
- Dr. L. J. A. BRAAKENBURG VAN BACKUM, adviseerend genesheer der rijks-verzekeringsbank, 's-Hertogenbosch. 16 Juni 1899.
(Bulzegels der pausen en der dogen, M. der Johanniter Orde).
- J. E. TER GOUW, Directeur der Normalessen, Nassaulaan 8, Hilversum. 16 Juni 1899.
(Nederland en Koloniën, België, M.)
- Jhr. Mr. P. L. VAN MEEUWEN, Rechter in de Arrondissementen-Rechtbank, 's-Gravenhage, Bezuidenhout 60. —
(Prov. Noord-Brabant, M., G.)
- S. WIGERSMA HZN., Bestuurslid van 't Friesch Genootschap, Willemskade 19, Leeuwarden. 16 Juni 1901.
(Nederland, in 't bijzonder Friesland, M., Friesland en 80-jarige oorlog, G.; Huis Oranjé-Nassau, M. G. met portretten).
- Jhr. Mr. F. BEELAERTS VAN BLOKLAND, buitengewoon gezant en gevolmachtigd Minister, Peking. 18 Juni 1904.
(Nederland, G., in 't bijzonder familiepenningen).
- A. O. VAN KERKWIJK, Directeur van het Koninklijk Kabinet van Munten, Penningen en Gesneden Steenen, Nassaulaan 22, 's-Gravenhage. —

P. N. VAN DOORNINCK, oud-burgemeester, Duinlaan, Bennebroek.	15 Juni 1905.
Jhr. Mr. A. F. O. VAN SASSE VAN YSSELT, lid der 2 ^e Kamer der Staten-Generaal, Raadsheer in het Gerechtshof, lid van den Hoogen Raad van Adel, Oranje-Nassaulaan, 's-Hertogenbosch.	—
JAN VAN AKEN DE WAARD, Oude Ebbingestraat 38, Groningen. (Prov. en Stad Groningen, M. en G.)	16 Juni 1906.
G. M. KAM, Berg-en-Dalscheweg, Nijmegen.	16 Juni 1907.
H. J. M. H. VAN RIJCKEVORSEL, Huize Leeuwenstein, Vucht.	—
Mr. E. H. HIJMANS, Ambtenaar O. M. bij de kantongerechten, Schiedam. (M. G. in 't algemeen).	10 Juni 1910.
Prof. Jhr. Dr. J. SIX VAN HILLEGOM, Heerengracht 511, Amsterdam. (Grieksche munten uit 't oogpunt van beeldenbeschrijving. Nederland G. uit 't oogpunt van kunst).	19 Juni 1911.
Mr. A. E. H. GOEKOOP, Huize „Zorgvliet”, 's-Gravenhage. (M. van Griekenland. Europa na 1800, gouden M.)	—
E. VOET JR., Anegang 15, Haarlem. (Nederland en Koloniën 1576—1840 M. G.)	—
CAREL J. A. BEGEER, Oudegracht 17, Utrecht.	—
H. J. SCHARP, P. C. Hoofdstraat 145, Amsterdam	—
Mej. W. CANTER CREMERS, Schuitendiep, Groningen.	—

BUITENGEWONE LEDEN

B. J. A. BRUYNESTEYN, 2 ^e Sweelinckstraat 58, 's-Gravenhage. (Nederland in 't bijzonder Holland, M.)	18 Juni 1893.
Mr. W. M. VAN LANSCHOT, Ververstraat 299, 's-Hertogenbosch, Agent Nederl. Bank. (Prov. Noord-Brabant, M. en G.)	—
F. H. baron VAN VERSCHUER, Willemsplein 2, Arnhem.	—
Jhr. H. E. RAM, Hoofd-Ingénieur van den Provinciaalen Waterstaat, Biltstraat 97, Utrecht. (Prov. Utrecht, M. en G.)	17 Juni 1894
JAN HORDIJK JACZŃ., Voorstraat 410, Dordrecht.	10 Juni 1894.
Mr. C. G. J. BIJLEVELD, Conservator van het Stedelijk Museum, Nassausingel 2, Nijmegen. (Gelderland, in 't bijzonder Nijmegen M., G. loodjes enz.)	16 Juni 1896.

- Mr. H. J. D. D. ENSCHEDÉ, Zijlstraat 27, Haarlem. 16 Juni 1896.
- H. D. DE WITT HAMER, Nicolaas Maesstraat 94 II, 16 Juni 1897.
Amsterdam. (M. en G. in 't algemeen).
- A. HOLLESTELLE, Lid van de Provinciale Staten van
Zeeland, Oudelandsche straat 436, Tholen. 16 Juni 1898.
(Nederland, muntstudien).
- CORN. L. J. BEGEER, Kr. Nieuwe Gracht 18, Utrecht. 16 Juni 1899.
- Mr. R. FRUIN TH.AZ., Hoogleeraar, Amsterdam. —
(Prov. Zeeland, Muntstudie).
- R. I. M. M. A. Graaf DE GELOES, Kamerheer i. b. d.
van H. M. de Koningin, Burgemeester, Eijsden. —
- Mr. A. L. C. KLEIJN, Laan Copes v. Cattenburgh 54,
's-Gravenhage. —
- Jhr. mr. J. H. HORA SICCAMI, Oud-Referendaris bij
B. Z., Bezuidenhout 13, 's-Gravenhage. —
(Nederland G.)
- J. VAN DE WATER, Hoogstraat 657, Gorinchem. —
(Prov. Holland, M.; Huis Oranje-Nassau, G.)
- C. A. VAN WOELDEREN, gep. Officier der Artillerie,
Iur. Cand., Wanningstraat 3, Utrecht. —
(Nederland, M. en G.; Rome, M.)
- Jhr. Mr. C. BEELAERTS VAN BLOKLAND, Inspecteur
S.-S., Huize 't Hoogveld, Zeist. 9 Juni 1900.
(M. in 't algemeen).
- J. C. P. E. MENSCH, Jur. cand., Koninginnegracht 25,
's-Gravenhage. —
(Nederland, M.)
- Mr. J. A. SILLEM, Heerengracht 577, Amsterdam. —
(Nederland, muntstudien; koopkracht der edele
metalen, beteekenis der rekenmunten).
- Jhr. Mr. D. F. TEIXEIRA DE MATTOS, Plein 1813 n°. 4,
's-Gravenhage. —
(Nederland, uitsluitend gouden M. der XIXe eeuw).
- J. M. M. VAN BELLE, Haarlemmerdijk 104, Amsterdam. 16 Juni 1901.
(M. der Oud-helleensche volken).
- Mr. N. P. VAN DEN BERG, President der Nederland-
sche Bank, Oude Turfmarkt 3, Amsterdam. —
- J. M. J. VAN LIS, Notaris, Wolvega. —
(Zeeland M., P., loodjes).
- HIDDE NYLAND, Dordrecht. —
- Jhr. Mr. VICTOR DE STUERS, Parkstraat, 's-Gravenhage. —
- J. C. WIENECKE, 2^e Stempelsnijder aan 's Rijks-Munt
te Utrecht, Parklaan 15, Zeist. —
(Onderzoekingen en studien van technischen aard).

G. D. BOM H.G.Z., Warmoesstraat 35, Amsterdam. (G. zeevaart en handel, marine, koopvaardij, waterstaat, zeeverzekering, watersport, luchtvaart reddingmaatschappijen, zeemanscolleges, beurzen).	16 Juni 1902.	—
G. J. BRENNMAN, Aalst 32, Lienden, G. (Holland, Utrecht, Gelderland, M. tot 1576, alle stukken, die in de Betuwe gevonden zijn).	—	—
TH. DORREN, Wethouder, Valkenburg. (M. G. in 't algemeen; in 't bijzonder van Limburg).	—	—
N. GILISSEN LEMAIRE, Markt 74, Maastricht. (Maastricht en omliggende Heerlijkheden M., G.)	—	—
Prof. W. GOOSSENS, Seminarie, Rolduc. (Limburg M. G. tot einde der 18e eeuw).	—	—
Mr. W. J. SAAIJMANS VADER, Burgemeester, Vrijenban.	—	—
J. SCHULMAN, Keizersgracht 448, Amsterdam. (In Nederland geslagen nabootsingen van vreemde munten. Nederlandsch-Indië M. G.)	—	—
F. A. HOEFER, 2e voorzitter van Gelre, Hattem. (Overijsel M.)	16 Juni 1903.	—
W. O. SWAVING, Gemeente-Archivaris, Middelburg.	—	—
Dr. F. C. WIEDER, Overtoom 185, Amsterdam.	—	—
F. L. G. D'AUMERIE, Pieter Bothstraat 65, 's-Gravenhage.	18 Juni 1904.	—
J. A. ROEBARD, Voorstraat, Dordrecht.	—	—
GUST. VAN KALCKEN, Haarlem.	15 Juni 1905.	—
Mr. L. TH. VERSCHEURE, Griffier bij het kanton-gerecht te Gulpen.	16 Juni 1906.	—
H. J. BOEKEN Jz., van Eeghenstraat 187, Amsterdam.	16 Juni 1907.	—
J. F. H. BOUCHETTE, Steenstraat 14, Arnhem.	—	—
JAC. J. VAN GOOR, Catherijne singel 3, Utrecht.	—	—
Jhr. Mr. F. J. J. M. VAN RIJCKEVORSEL, Kamerheer i. b. d. van H. M. de Koningin, Wethouder, Hinthamerstraat, 's-Hertogenbosch.	—	—
P. I. B. RUIJS DE PEREZ, huize Rodestein, Bloemendaal. (Noodmunten).	7 Nov. 1908.	—
Mr. A. C. BONDAM, Rijks-Archivaris, Arnhem.	13 Juli 1909.	—
H. L. A. BOUCKAERT, Inspecteur Belgisch Loodswezen, Vlissingen.	—	—
VAN DRUNICK, Rheden.	—	—
P. SMIDT VAN GELDER, Raadhuisstraat 39, Amsterdam.	—	—
Mr. TH. STUART, Heerengracht 507, Amsterdam.	—	—

C. W. H. BAARD, Conservator van het Stedelijk Museum en van het Koninklijk Oudheidkundig Genootschap, Overtoom 355, Amsterdam.	10 Juni 1910.
Dr. S. P. HAAK, Eusebiusplein 10, Arnhem.	—
Mej. S. KOLFF, Herwijnen.	—
G. H. CRONE, Hobbemastraat 41, Amsterdam.	19 Juni 1911.
Dr. M. A. EVBLEIN, Onder-Directeur van het Kon. Kabinet van Munten, Penningen en Gesneden Steenen, Bezuidenhout 335, 's-Gravenhage.	—
Mevr. Dr. J. GOEKOOP—DE JONGH, Huize „Zorgvliet”, 's-Gravenhage.	—
J. KNOTTENBELT Tzn., Jacob Marisstraat 48, Amsterdam.	—

BUITENLANDSCHE LEDEN

E. VANDEN BROECK, rue du Commerce 50, Bruxelles. (Stad Brussel, M., G., noodmunten, loodjes, draagteekens).	12 Juni 1892.
Cav. FCO. GNECCHI, via Filodrammatici 10, Milano.	—
ALPH. DE WITTE, Ingénieur, rue du Trône 55, Ixelles. (Hertogdom Brabant, M.; legpenningen der XVII Nederlanden en Frankrijk; muntgewichtjes).	—
V. DE MUNTER, Agent de la Banque nationale de Belgique, Lei 15, Louvain.	9 Aug 1892
AMÉDÉE DE ROISSART, Conseiller de la cour d'appel de Bruxelles, avenue de la Couronne 12, Ixelles.	—
ROGER VALLENTIN DU CHEYLARD, Officier de l'Instruction publique, Receveur des Domaines, rue Jeu de Paume, Montélimar (Drôme).	8 Sept. 1893.
P. H. BORDEAUX, Avocat, 1 ^{er} adjoint au maire, Boulevard Maillot 98, Neuilly-sur-Seine.	24 Mei 1894.
ALBERT VISART DE BOCARMÉ, rue St. Jean 16, Bruges.	5 Juli 1894.
PIER PANDER, Beeldhouwer en Medailleur, via Nomentana 143, Roma.	8 Oct. 1899.
PAULIN TASSET, graveur en médailles et monnaies, rue Séguier 3, Paris.	—
Baron PHILIPPE PRISSE, Ingénieur en chef, Directeur des Ponts et Chaussées, Boulevard Léopold 59, Anvers.	22 Mei 1900.
J. P. MOQUETTE, Conservator van het Munt- en Penningkabinet van het Bat. Gen. v. K. en W. Kebon Sirih, Weltevreden.	—
(Ned.-Indië, M. in den meest uitgebreiden zin; G. uit den Hindoe-tijd).	

- F. MAZEROLLE, Directeur de la Gazette num. franç.
et de corresp. histoire et archéol., Avenue Niel 91,
Paris. 16 Juli 1901.
- GODEFROID DEVREESE, sculpteur-médailleur, rue Qui-
naux 11, Bruxelles. 18 Juli 1903.
- GEORGE MACDONALD, Edinburgh, Comely Bank. —
- L. FORRER, Hamilton road, Bromley, Kent 29 Oct. 1904.
- PAUL FISCH aîné, rue d'Allemagne 32, Bruxelles (Midi). —
- EM. DE BREIJNE, avenue Louise, Bruxelles. 5 Mei 1906.
-

INHOUDSOPGAVE.

I. *Artikelen.*

	Blz.
Penningkundige Geschiedenis der Regeering van H. M. Koningin WILHELMINA der Nederlanden, door W. K. F. ZWIERZINA 5. 65, 131,	209
Een merkwaardige historieprent, door Mej. M. G. A. DE MAN	21
Munten en penningen op de tentoonstelling te Brussel, door A. O. VAN KERKWIJK.	46
Waarheid en verdrinking in de Penningkunde, door J. E. TER GOUW	55
Geldersche Snaphanen, door J. S. VAN VEEN	81
PHILLIPP WILHELM LUDWIG FLADT, een midden- 18de-eeuwsche biograaf van beroemde stempel- snijders, door mej. MARIE G. A. DE MAN	85
Munt- en geldwaarde te Nijmegen, 1382—1427, door AUG. SASSEN	98
Geldersche dubbele dukaten enz. (1589), door J. S. VAN VEEN	147
Keur van munten en penningen uit het Kon. Kabinet te 's-Gravenhage, door S. WIGERSMA HZ.	163
De medailleur STE. H. te Utrecht door S. MULLER Fz.	175
L. O. ROTY († 23 Maart 1911) door A. O. VAN KERKWIJK.	181
Over doorgesneden munten, naar aanleiding van eenige op het strand te Domburg gevonden exemplaren, door Mej. M. G. A. DE MAN.	225

2. *Gemengde Berichten.*

- Penningen en Poëzie, I Penning ter eere van prins WILLEM III, II Op den gedenkpenning van het gestilde oproer binnen Amsterdam, III en IV op den vroedschapspenning der Stadt Haarlem, V Op den Genadepenning van Hunne Majesteiten van Groot Britanje — JOHAN VAN HARN, muntmeester der stad Kampen — Medaille Koepokinenting. — Het Mark van Constans. — Trooisch gewricht. — Verslag Kon. Penningkabinet 1909. 60
- Zwaarte en gehalte van den zilveren Halven-Peter van PHILIPS den Goede, geslagen te Leuven. — Penningen en Poëzie. — Een boekje over muntwaarde. — A. O. VAN KERKWIJK benoemd tot direkteur van het Koninklijk Penningkabinet. — Corpus Nummorum Italiacorum I. — Mededeeling van den Konservator 125
- Het Bergsche munthuis te Harderwijk. — Een waarschijnlijk verloren geraakte plakket. — Muntwaarde in Holland (1457—1458). — Zilveren. goudwaarde te Antwerpen in 1581. — Geldersche dukaat van 1589. — De nieuwe onder-direkteur van het Kon. Penningkabinet. — Verhaal van het ontstaan van den gedenkpenning op de vrijverklaring van Amerika in 1782, door S. WIGERSMA Hz. — De Historiepenningen van FRANS VAN MIERIS in 1786 tegen verminderden prijs te koop aangeboden. — Huwelijkspenning van G. DE FLINES en R. DE WOLF 1636. — Modern copper coins of the Muhammedan States of Turkey, Persia, Egypt, Afghanistan, Morocco, Tripoli, Tunis etc. by W. H. VALENTINE. — Jhr. Mr. M. J. H. J. DE GREZ. † — Verslag van het Munt- en Pen-

	Blz.
ningkaginet van het Friesch Genootschap (1909—1910)	192
Het nieuwe muntgebouw te Utrecht ingewijd. — Muntverslag 1910. — Nog iets over Pfaffenfeind- münzen. — Zilverprijs te Gent (1588 en 1614). — De Elbinger Muntvondst. — Verslag Koninklijk Kabinet 1910.	249

3. *In memoriam.*

Dr. H. J. DE DOMPIERRE DE CHAUFÉPIÉ.	110
Jhr. L. C. VAN DEN BRANDELER	124
Jhr. M. A. SNOECK	184

4. *Mededeelingen het Genootschap betreffende.*

Werkvergadering te Amsterdam 10 October 1910	58
Jaarvergadering te Rotterdam 19 Juni 1911	207
Verslag van den Sekretaris over 1910	257
Aanwinsten numismatische verzameling.	259
Aanwinsten bibliotheek	262
Ledenlijst	265
Inhoudsopgave van den jaargang	272
Verwijzing der platen	275